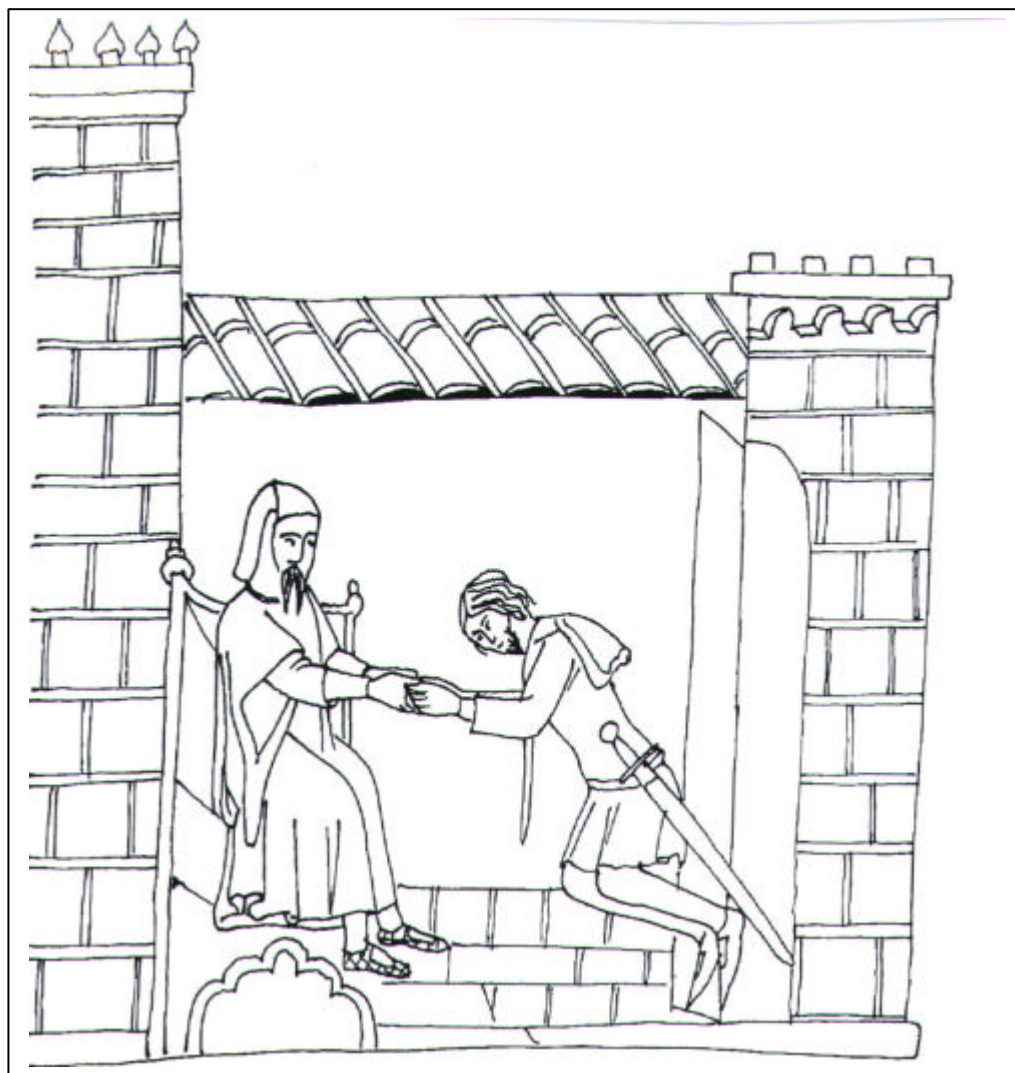

EL CASTILLO DE ERAMPRUNYÀ

OBJETIVOS DE LA SALIDA

- Conocer las leyendas basadas en la historia de nuestro entorno..
- Situar cronológica y espacialmente el medievo.
- Entender la estructura y dinámica de las naciones y las sociedades.
- Entender las formas de vida y formas de expresión de la edad media.
- Valorar y respetar el patrimonio cultural y artístico de la comarca en que vivimos.

CONTENIDOS

PROCEDIMIENTOS

- Interpretación de documentos escritos.
- Elaboración de resúmenes a partir de explicaciones orales y soporte bibliográfico
- Elaboración de mapas conceptuales.
- Lectura y representación de la historia del Castillo del Eramprunyá.
- Dramatización de la historia y de las leyendas que acompañan a la historia del Castillo del Eramprunyá.
- Elaboración de síntesis a partir de diferentes tipos de información.

CONCEPTOS

- El arte y la literatura como comunicación y reflejo imaginario de la sociedad.
- Identificación de leyendas.
- El paisaje como resultado de la intervención humana.
- Organización del trabajo en el pasado.
- Análisis y conocimiento de las estructuras sociopolíticas en la Edad Media.

ACTITUDES VALORES Y NORMAS

- Valoración de la diversidad cultural en la Europa de la Edad Media, especialmente la islámica y la cristiana.
- Respeto y valoración del patrimonio cultural y artístico..

ESTILOS DE APRENDIZAJE

En esta salida los alumnos desarrollarán las siguientes inteligencias múltiples:

1. lingüístico- verbal

Mediante la lectura y el comentario de la historia que hemos encontrado en la bibliografía comentada redactaremos un resumen en la pizarra que después escribiremos, como material de consulta en nuestro portafolio.

2. Espacial

En las actividades previas a la salida trabajaremos la lectura de mapas y gráficos, dibujando, diseñando, creando, jugando y soñando situaciones y formas de vida.

3. Corporal -cinestésico

La excursión al castillo será a pie, trabajando el movimiento corporal y la forma atlética. En las actividades posteriores a la salida se representará en el instituto una dramatización de la leyenda del castillo con los decorados y el vestuario fabricados por los alumnos.

En esta representación se incluirá una pequeña danza.

4. Musical

Escucharemos música y melodías del Medievo para ambientar la pequeña dramatización.

5. Interpersonal

Respetando las preferencias de cada alumno organizaremos actividades de manera que todos los alumnos participen simulando y resolviendo conflictos, compartiendo o simplemente jugando y cooperando.

5. Naturalista

Los alumnos conocerán como la naturaleza nos ha influido en la manera de vivir a través de los tiempos. También recogerán muestras de plantas y minerales en los alrededores del castillo.

**ACTIVIDADES
PREVIAS A
LA SALIDA AL
CASTILLO DE
ARAMPRUNYÀ**

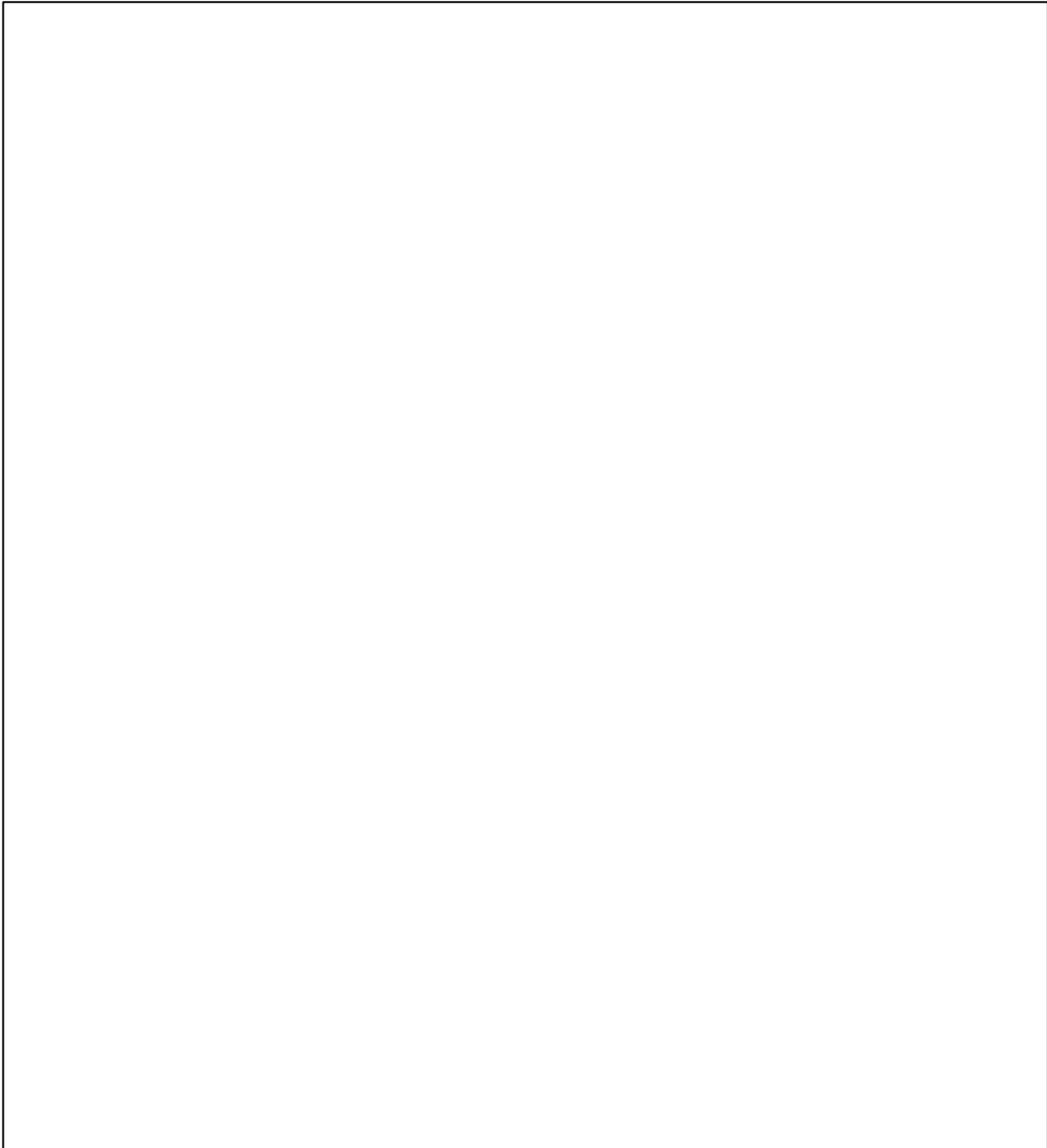
ACTIVIDADES PREVIAS A LA SALIDA

Amb els llibres que els alumnes de 2º A han portat de la Biblioteca:

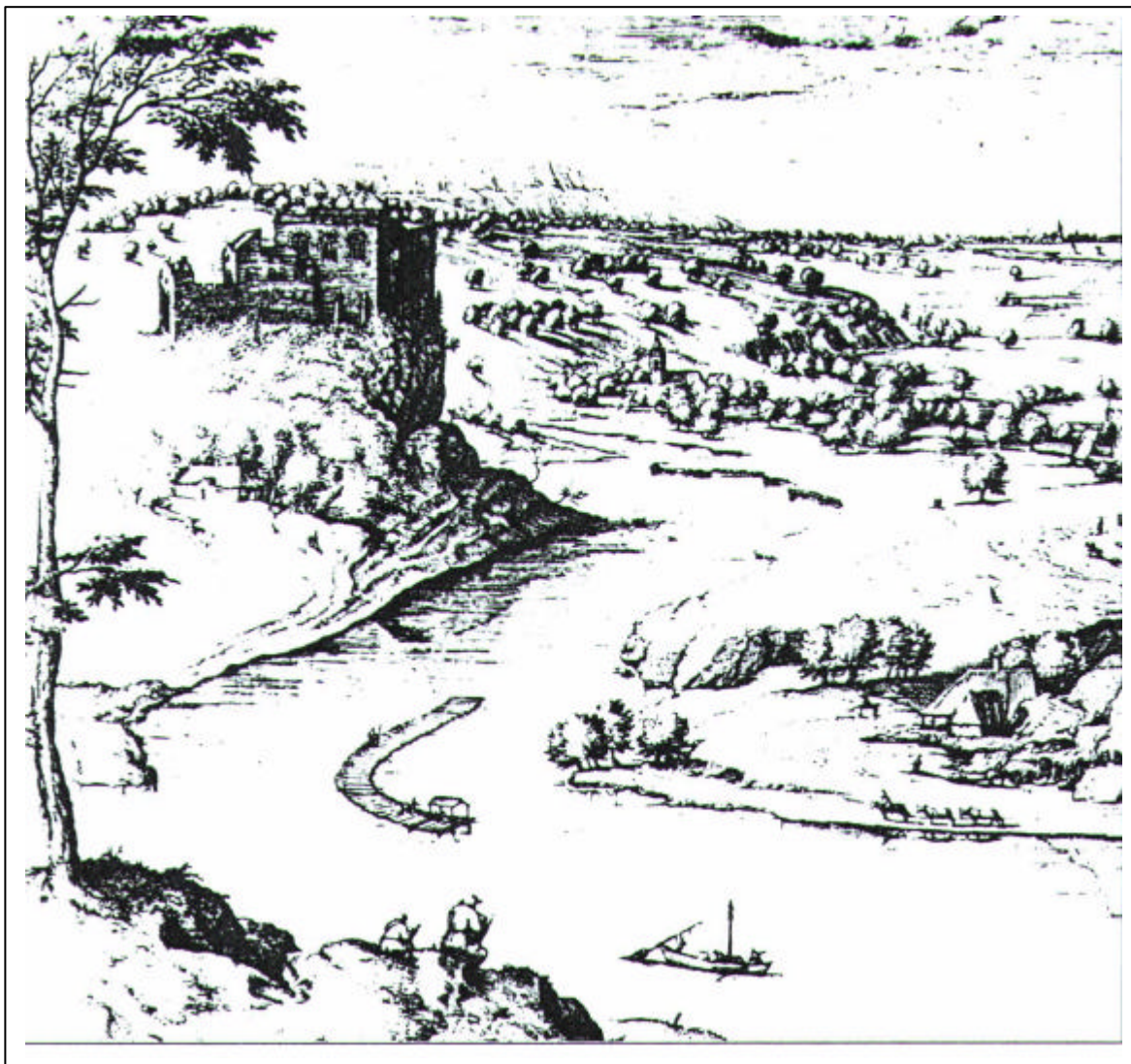
- *El castell y la baronía de Eramprunyà*
Autor Francesc de Bofarull i Sans
- *Els castells catalants*
Autor: Rafael Dalmau

Fem un resum de la història del castell

HISTORIA DEL CASTELL

IMAGINEM COM ES VIVIA

Dona nom a tot el que vegis a la imatge
Exemple: Cases, camps...

COM ERA LA VIDA ALS CASTELLS?

La vida privada ha de romandre entre quatre parets. Aquesta frase, que trobem en un diccionari francès del segle XIX, s'adapta perfectament a les escenes que podem llegir en algunes novel·les franceses i que podem contemplar en imatges dels segles XII i XIII, perquè les investigacions arqueològiques sobre els edificis civils de l'alta *Edat Mitjana* no ens han permès de conèixer-ne gran cosa.

El bisbe Jean de Thérouanne escrivia cap allà a l'any 1130:

Els homes més rics i nobles de la regió tenen el costum d'amuntegar terra per fer un turonet tan alt com els és possible. Al seu voltant, hi fan un fossat tan fondo i tan ample com poden i fortifiquen el turó amb una palissada de troncs lligats fortament i, si poden, l'envolten de torres. Dins el recinte, al centre, edificuen una casa que és com una fortalesa: no domina tot i només s'hi pot entrar travessant un pont...

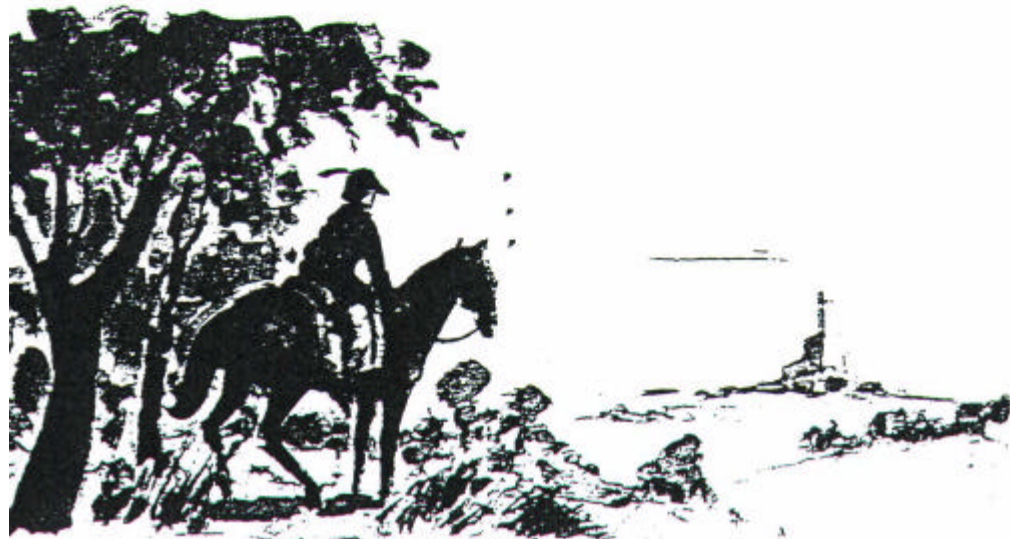
Com podem veure, per tant, el castell era, originàriament, una construcció fràgil; la seva permanència i la seva força es troba en la seva posició, en el lloc on se situa. Per això, la imatge que se'n desprèn és la de la seguretat col·lectiva, i és el símbol del poder militar per a tots els pobles que hi ha al seu voltant.

Per conèixer-ne la distribució interna hem de recórrer també a les mateixes fonts, tot i que les excavacions fetes al castell de Caen, que data de la segona meitat del segle XII, han permès saber que aquest tipus de construccions tenia dos nivells. L'inferior, quasi sense obertures, servia de graner i estable; uns forats a terra evacuaven l'aigua, i al centre hi havia una llar de foc. Hom accedia a la planta de dalt mitjançant una escaia exterior que moltes vegades era mòbil. En aquest pis superior hi havia la sala, la cambra i la capella.

Però no hem de creure pas que el castell fos un recinte aïllat, sinó que era un espai urbà, ciutadà.

La torre

És el que primer es veia des de lluny, com el campanar d'una església. Símbol del poder i de la conquesta, però també de la protecció. Era el lloc del *guaita* i de la defensa, un lloc privilegiat per l'alçada i per l'accés difícil. En una referència medieval es diu: *Des del bosc vaig arribar a una planura i vaig veure de molt lluny estant una torre... Em vaig adreçar cap allà al trot i vaig veure la fortalesa i el fossat, profund i ample, que l'envoltava...*

La torre era, sobretot, un presó. El ditat torre de l'homenatge, lloc on el castlà o responsable del castell prestava jurament de fidelitat al senyor del castell, el qual molt sovint no residia en el mateix castell, perquè en tenia d'altres o s'estava en un altre indret.

La torre era, també, una presó. Homes i dones hi van acabar les seves vides o hi passaren llargs anys tancats. Sols, aïllats, veien el món només a través d'una petita obertura. La torre, fent la funció de presó, apareix diverses vegades en novel·les franceses dels segles XII i XIII, en les quals un marit vell i gelós tanca, sense cap motiu, la seva dona jove a la torre del seu castell. Però aquesta presó injusta i cruel serveix perquè la situació s'inverteixi i la porta de la torre, sempre tancada o l'estreta finestra, s'obren misteriosament a l'amor veritable. Gràcies a l'astúcia d'una minyona còmplice, o a l'enginy dels mateixos protagonistes, o a la meravella de convertir-se en ocell –com en els contes de fades– l'amant aconseguirà endur-se la jove de la torre. Si a la vida real, quasi sempre sortien de la torre per morir, a les novel·les la dona sortia de la torre per començar una nova vida.

Era l'espai noble on es desenvolupava la funció social, jurídica i militar de la cort, i on també es menjava. Les primeres novel·les ambientades a la cort del rei Artús comencen amb els personatges asseguts al voltant d'una taula, i és a la sala on passen els episodis més transcendents.

La sala era àmplia, amb xemeneies al mig. A les festes més importants de l'any (Nadal, Pasqua i Pentecosta), les famílies s'hi reunien. Una de les descripcions més ben fetes d'un sopar solemne es troba a *El conte del Graal*. La sala i, diguem-ne, el seu parament hi són descrits de manera detallada i realista, i a l'enigmàtic *seguici* del graal no hi ha cap element que no sigui real. Malgrat això, el fet que posteriorment s'hagi interpretat de maneres molt diferents, ja ens indica que el text pot suggerir diverses maneres de ser entès.

La cambra

Al costat de la sala hi havia la cambra. De vegades només les separava una cortina. La cambra era essencialment un

· èspai femeni, al revés de la sala, que ho
· era sobretot masculí. Durant el dia, a les
· cambres, les dones –la senyora del cas-
· tell, les seves filles i les donzelles– tei-
· xien, enraonaven i cantaven.

· Durant la nit, la cambra esdevenia dor-
· mitori conjugal, encara que la intimitat
· era escassa perquè al costat del llit dels
· senyors dormien els servidors i els fami-
· liars. Ho sabem per algunes novel·les
· que exposen aquesta *promiscuitat* acla-
· paradora i les dificultats que els amants
· tenen per estar junts.

· El jove masculí tenia ganes d'escapar
· d'aquest àmbit –sala i cambra– asfixiant
· i desindividualitzat, com també de l'es-
· pai exterior que envoltava el castell. Les
· empreses importants són sempre col·lec-
· tives i lluny del *clos* estricte del castell
· nadiu: croades, torneigs, lluites feudals.
· La figura del cavaller *errant* és una bona
· mostra d'aquestes ganes d'aventura
· que devien sentir els joves.

El jardí

Era un espai obert, però a la vegada limi-
tat, ja que es trobava envoltat de murs
o columnes, com el claustre d'un mones-
tir. Només mirant amunt, cap al cel, l'ho-
ritzó ja es veia infinit. Era hort i jardí, amb
fruites, flors i una font, i de vegades un
pou. Com la cambra, era un espai femeni
on les dones també enraonaven,
cosien, somiaven i llegien.

I, també com la cambra, el jardí és en la
literatura el lloc íntim per excel·lència. Però
aquí la relació amorosa és plaent, per-
què el jardí, amb els seus murs i els seus
arbres, amaga la trobada dels amants
de les mirades indiscretas. Per això, a
la literatura i sobretot a la lírica occitana
de l'edat mitjana, l'espai de l'amor, o més
ben dit, el lloc que es desitja per a l'a-
mor, és sempre el jardí o una cambra
imaginària.

Isabel de Riquer
(Text adaptat)

Comprensió i expressió oral

Descripció informativa

1 Llegeix detingudament el text. Explica:

a) quantes plantes tenia un castell,

.....
.....

b) què hi havia a cada planta.

.....
.....
.....

2 Omple la graella següent:

Espais	Descripció física	Funció
torre	.....	.....
sala	àmplia, amb xemeneies al mig	.....
cambra	.....	espai femení
jardí	.....	.....

3 deus haver estudiat a classe de socials en què consisteix la cerimònia de l'homenatge. Explica-ho als teus companys i companyes. Si no ho has estudiat busca a l'Enciclopèdia catalana l'article **homenatge**.

4 Inventa una petita història d'un marit gelós.

1 La història ha de tenir: a) plantejament b) nus i c) desenllaç.

2 El plantejament tindrà lloc a la sala del castell.

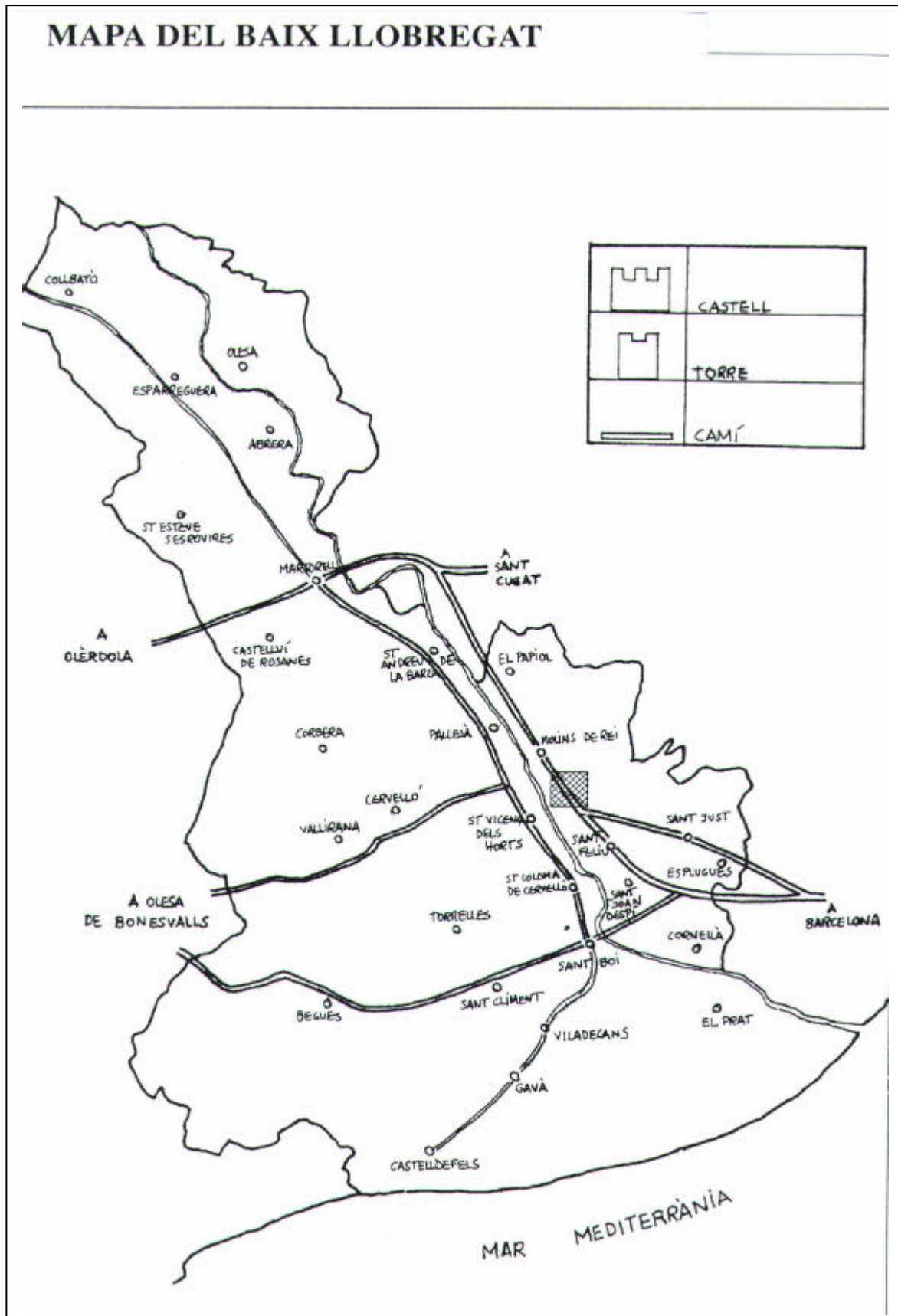
3 El nus tindrà lloc a l'espai que tu triïs del castell o dels voltants del castell.

4 El desenllaç tindrà lloc a la torre.

5 Hi ha d'haver almenys aquests personatges: el senyor feudal, la seva dona, l'amant, la serventa o el servent.

6 Explica la història als companys i companyes de classe.

- Coloreja el mapa
- Situa on cregis convenient les construccions de la llegenda

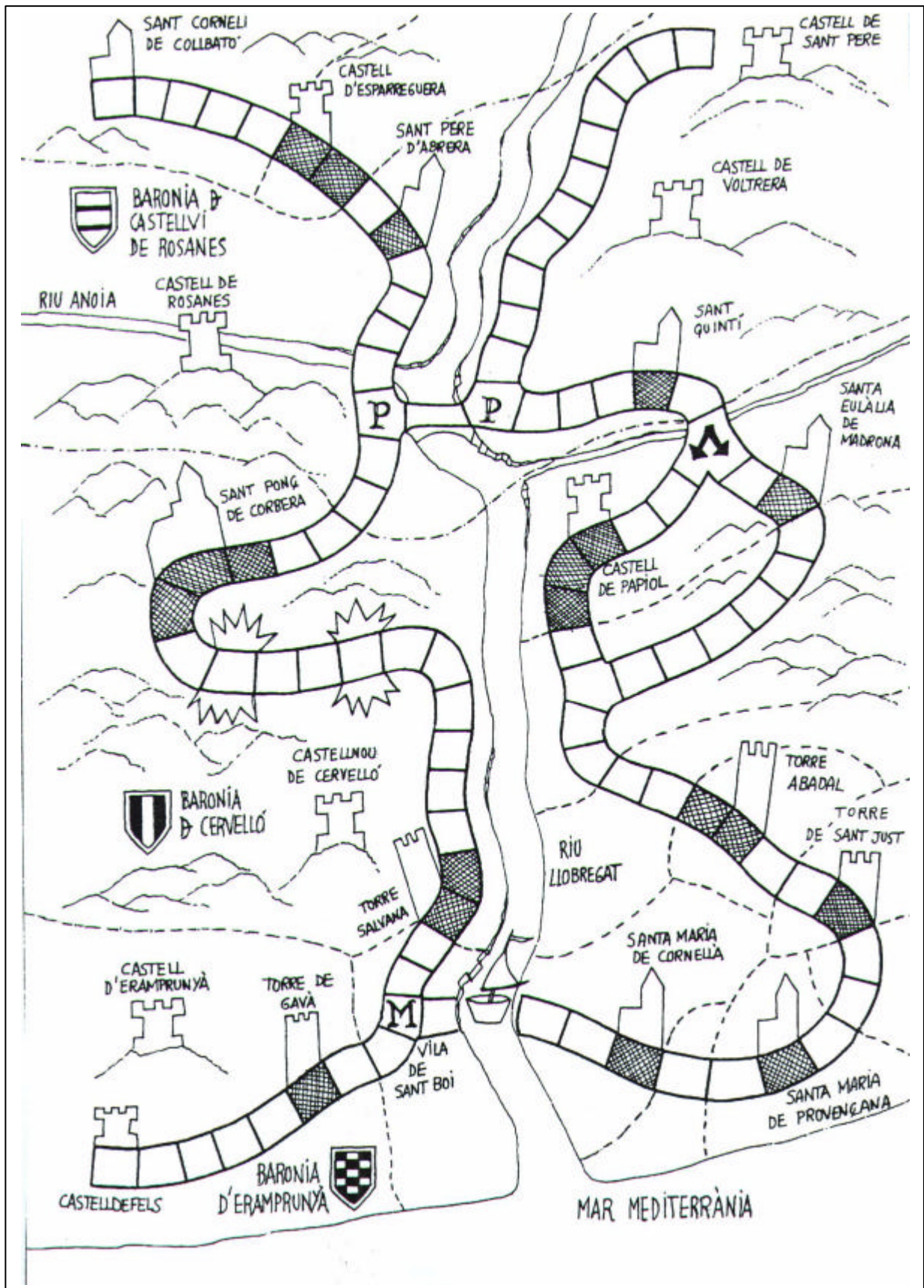
ELS PELEGRINS - DESCRIPCIÓ I NORMES DEL JOC

El taulell de joc representa la comarca del Baix Llobregat amb algunes construccions d'època romànica (esglésies, castells i torres defensives) en una època indeterminada de l'Edat Mitjana. El joc enfronta dos jugadors que parteixen en pelegrinatge de llocs diferents (Sant Corneli de Collbató i el castell de Sant Pere Sacama), per venerar la imatge de Santa Maria de la Salut. Guanya aquell pelegrí que arriba primer a Castelldefels, Lloc on es trobava la imatge d'aquesta verge, que avui dia no conservem. Per jugar es fa necessari l'ús d'un dau i un parell de fitxes. El dos camins, que de forma paral·lela al riu Llobregat el travessen, tenen dos únics punts de connexió: el Pont de Martorell i el pas de la barca de Sant Boi, contenen les caselles del joc. Algunes d'aquestes tenen un significat especial i marquen les pautes del joc:

	DOMINI: Dret sobre la terra. En època medieval la propietat de la terra, en mans dels senyors feudals, atorgava el domini directe, i treballar-la i viure d'ella, com feien els camperols, en donava el domini útil. Si caus en una casella amb aquest signe, has de veure a qui pertany i aplicar aquestes formes:
	ESGLÉSIA: L'obligació d'assistir als oficis religiosos et fa perdre UN TORN.
	ESGLÉSIA MONÀSTICA DE SANT PONÇ: Perds DOS TORNS perquè el pare prior et demana consell sobre la col·locació del campanar de l'església en construcció i no pots negar-t'hi.
	TORRE DEFENSIVA: Avances DUES CASELLES, ja que el <i>Castlú</i> (delegat del senyor feudal) et proporciona un cavall.
	CASTELL: El senyor feudal t'exigeix que prestis homenatge de fidelitat al seu primogénit. Perds UN TORN.
	MERCAT: Si caus a la casella del Mercat de Sant Boi seràs empresonat durant unes hores pel Mostassaf (funcionari municipal encarregat de les fires i els mercats) per haver comprat en dia de Fira sense haver pagat el dret a fer-ho. Per sortir de la presó has de treure un NÚMERO PARELL amb el dau.
	PONT MARTORELL: Si caus en una casella marcada amb la P (de Pont) hauràs de travessar el riu Llobregat pel Pont de forma obligada i continuar per l'altre camí.
	BATALLA: Una emboscada de tropes sarraïnes t'obligarà a lluitar. Com que surts malferit, sense adonar-te'n, retrocedeixes DUES CASELLES.
	BARCA: Aquest dibuix constitueix una casella més del joc. Si en creuar el riu Llobregat la tirada del dau et detura sobre la barca, perdràs UN TORN, ja que no portes diners suficients per pagar el «dret de pas».

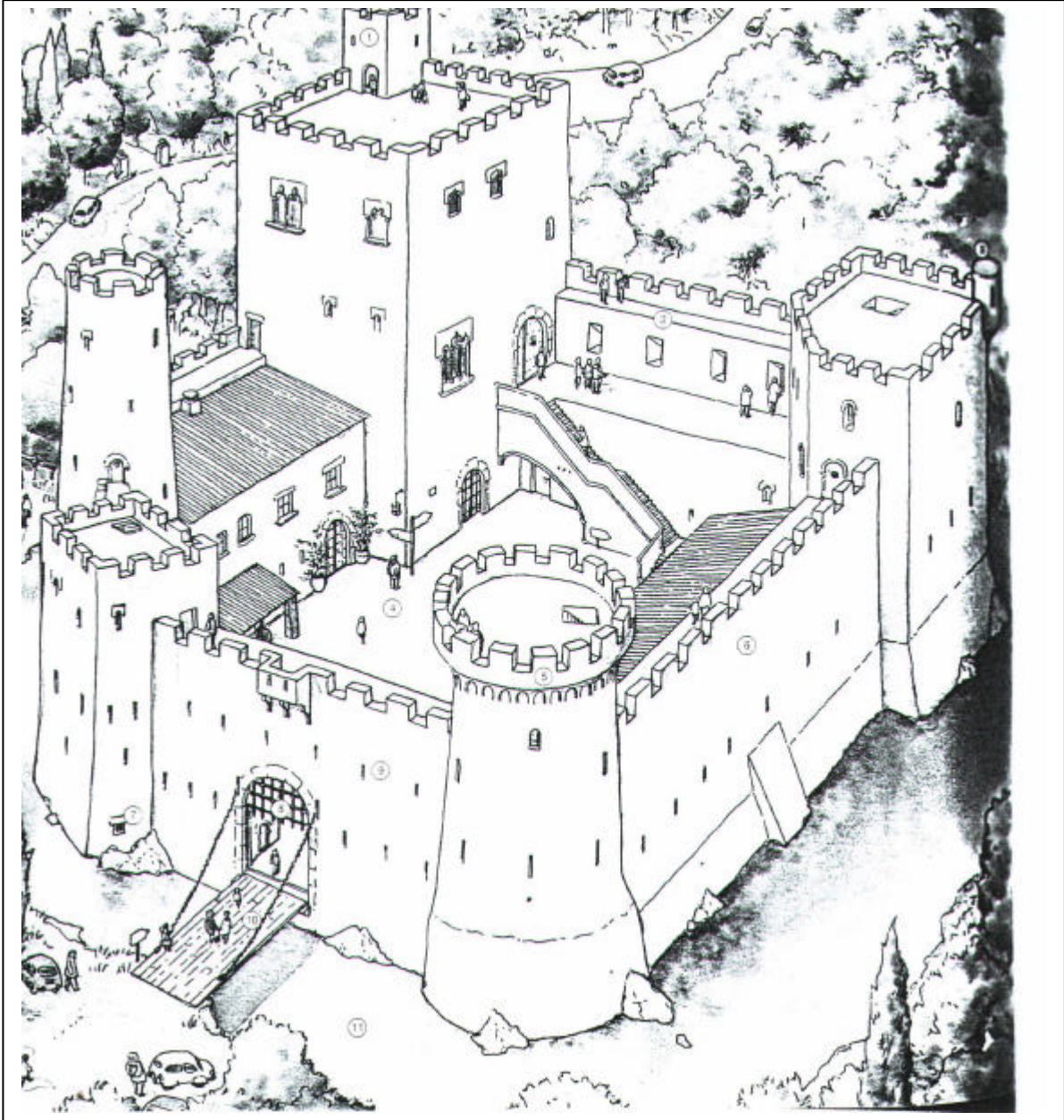

JUEGO DE LOS PEREGRINOS

HISTORIA DEL CASTILLO DEL ARAMPRUNYÀ

Amb L'ajuda del diccionari troba la nomenclatura de les parts del castell que s'assenyalen.

1 _____

5 _____

9 _____

2 _____

6 _____

10 _____

3 _____

7 _____

11 _____

4 _____

8 _____

AUTOCORRECCIÓN

Error:

Página:

Corrección:

Error:

Página:

Corrección:

Error:

Página:

Corrección:

Error:

Página:

Corrección:

Error:

Página:

Corrección:

Error:

Página:

Corrección:

Error:

Página:

Corrección:

Error:

Página:

Corrección:

Glosari

Terme:

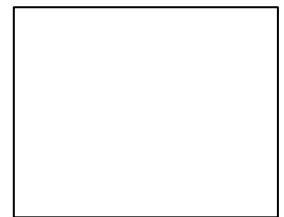
Definició:

Terme:

Definició:

Terme:

Definició:

Terme:

Definició:

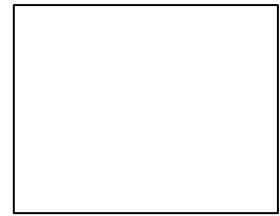

Terme:

Definició:

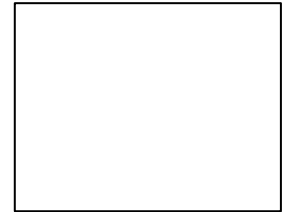

Terme:
Definició:

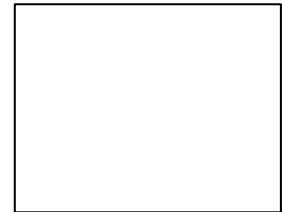

Terme:
Definició:

Terme:
Definició:

Terme:
Definició:

Terme:
Definició:

**ACTIVIDADES
DURANTE
LA SALIDA AL
CASTILLO
DEL ERAMPRUNYÀ**

Se adjunta una copia del dossier proporcionado por el Ayuntamiento de Gavá.

**ACTIVIDADES
DESPUES DE
LA SALIDA AL
CASTILLO
DEL ERAMPRUNYÁ**